

Kehitysvaliokunta	§ 2	20.01.2022
Hyvinvointivaliokunta	§ 14	08.03.2022
Kehitysvaliokunta	§ 16	06.04.2022

Osallisuusohjelma

Kehvk 20.01.2022 § 2

Kuntalaisten osallisuuden edistämiseen on kunnilla monia mahdollisuuksia. Osa niistä on lakisääteisiä kuntalaisten osallistumisoikeuksia, osa kuntien itsensä kehittämisiä ja vapaaehtoisesti toteuttamia. Kaiken osallistumisen lähtökohtana on avoin viestintä ja vuorovaikutuksen mahdollisuudet. Tarkoituksena on tarjota kuntalaisille monipuolisia osallistumisen paikkoja. Vahva osallisuus ja aktiiviset kuntalaiset tekevät kunnasta yhteisöllisen ja elinvoimaisen.

Osallisuusohjelmaan kannattaa kirjata osallisuuden tavoitteet, niiden toteuttaminen ja resurssointi, seuranta ja arviointi.

Osallisuusohjelma tai viittaus osallisuusohjelmaan on hyvä liittää myös kuntastrategiaan ja hyvinvointikertomukseen. Tämä varmistaa osallisuuden edistämisen valumisen läpi kaikkien kunnan toimialojen ja mitä se konkreettisesti tarkoittaa esimerkiksi nuorisopalveluissa, varhaiskasvatuksessa ja ympäristöpalveluissa.

Kunnan osallisuusohjelmaa tehtäessä tulee tarkasti pohtia miksi ja miten kuntalaisten osallisuutta kunnassa halutaan vahvistaa. On tärkeää lähteä liikkeelle paikallisista tarpeista ja kartoittaa myös osallisuustyöhön käytettävät resurssit.

Vahva asukkaiden osallisuuden kokemus hyödyttää kuntaa monella tasolla. Siitä on hyötyä paitsi yksilön oman elämänhallinnan ja hyvinvoinnin näkökulmasta, myös yhteisöllisyyden ja konkreettisen osallistumisen näkökulmasta. Tämä auttaa myös kuntaa kehittämään ja järjestämään oikeita ja laadukkaita, asukkaiden tarvitsemia palveluja.

Tärkeä ulottuvuus osallisuudessa on myös asukkaiden omatoimisuuden ja vastuunottamisen lisääntyminen. Ihmisellä on tarve tulla kuulluksi ja nähdyksi toivomallaan tavalla, kuulua joukkoon ja osallistua itselle tärkeiden asioiden edistämiseen. Kaiken kaikkiaan vahva asukkaiden osallisuuden tunne lisää kunnan elinvoimaisuutta ja sosiaalista pääomaa.

Osallisuusohjelmalla on paremmat mahdollisuudet onnistua tavoitteissaan, kun eri toimijat ja yhteisöjen edustajat ovat alusta alkaen voineet vaikuttaa siihen. Tärkeitä sidosryhmiä ovat esim.:

- * asukkaat
- * yhteisöt

- * palvelujen käyttäjät
- * järjestöt
- * seurakunnat
- * kokemusasiantuntijat
- * virkahenkilöt (sosiaali- ja terveys, työllisyys, sivistys, kulttuuri, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, ympäristö, viestintä ynnä muut)
- * elinkeinoelämä/yrittäjät
- * valtuutetut ja luottamushenkilöt

Osallisuuden edistäminen ylittää hallinnonalojen rajat ja siksi koko johtoryhmä olisi hyvä nimetä valmistelemaan osallisuusohjelmaa.

Sidosryhmien osallistuminen voi tapahtua esim. kyselyin, lausuntopyyntöin tai webinaarein.

Valiokunnan jäsenille on jaettu esityslistan oheismateriaalina Teuvan kunnan pohjalta tehty luonnos osallisuusohjelmasta.

Kj

Kehitysvaliokunta nimeää johtoryhmän ja oman edustajansa valmistelemaan osallisuusohjelmaa ja päättää kuulemisen menettelytavoista.

Päätös

Kehitysvaliokunta päätti nimetä Mari Hernesniemen ja johtoryhmän valmistelemaan osallisuusohjelmaa. Yrityksiä ja yhdistyksiä sekä kuntalaisia on hyvä kuulla valmisteluvaiheessa esim. sosiaalista mediaa hyödyntäen.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Tarja Puro poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen, klo 17.30.

Lisätietoja antaa kunnanjohtaja Sami Alasara, puh. 044 3699611, tai etunimi.sukunimi@lappajarvi.fi

Hyvvk 08.03.2022 § 14

valmistelija Tarja Puro

Johtoryhmä on laatinut seuraavan toimintamallin ja aikataulun osallisuusohjelman käsittelylle: Sivistysjohtaja on tehnyt kaksi kyselyä Webropolilla: toinen asukkaille ja toinen luottamushenkilöille. Tarkoitus on teettää samansisältöinen kysely molemmille ryhmille. Kyselyihin vastaamisaika päättyi 25.2.2022. Kyselyn tulosten koonnin jälkeen osallisuusohjelma viedään yhtä aikaa eri valiokuntiin (käsittely 14.4. mennessä), minkä jälkeen sen hyväksyy kh ja kv.

Kyselyn mukaan tärkeimmiksi osallisuuden muodoiksi katsottiin

Osallisuuden osa-alue Tieto-osallisuus	Kuntalaiset (33) • some-kanavat (85 %) • kunnan nettisivut (82 %) • julkiset esityslistat ja pöytäkirjat (67 %)	Luottamushenkilöt (12) • kunnan nettisivut (83 %) • julkiset esityslistat ja pöytäkirjat (75 %) • kunnan palautekanava (58 %)
Suunnitteluosallisuus	• verkkokyselyt (88 %) • Kuntalaisraadit; Tilaisuus tai tapahtuma, jossa viranhaltijat ja/tai toimielin kuulee kuntalaisten näkemyksiä tiettyyn aiheeseen ja sen kehittämiseen liittyen (esim. kyläillat) (64 %) • lausunnot (45 %)	• lausunnot (75 %) • kuntalaisraadit (67 %) • kumppanuuspöytä (67 %)
Päätösosallisuus	• kuntalaisaloite (63 %) • lakisääteinen kuuleminen, kuulemistilaisuudet (59 %) • yhdistysyhteistyö ja päätösten ennakoarviointi (38 %)	• luottamushenkilöt (67 %) • kunnallisvaalit (67 %) • kuntalaisaloite (50 %)
Toimintaosallisuus	• kunnan tarjoamat tilat toiminnalle (78 %) • tapahtumat, järjestämässä tai osallistumassa niihin (69 %) • kirjasto; lainaus, tapahtumat, näyttely (59 %)	• tapahtumat, järjestämässä tai osallistumassa niihin (75 %) • osallistuminen yhdistystoimintaan (58 %) • talkoot ja asukaskävelyt (50 %)

Erikseen on syytä mainita, että kuntalaiset arvioivat kaikki toimintaosallisuuden muodot vähintään 50 %. Edellä mainittujen lisäksi ne olivat:

- osallistuminen yhdistystoimintaan
- nuorisotilat; käyminen ja kehittäminen
- talkoot, esim. toukokuun tienvarsisiivous
- kunnan jakamat toiminta-avustukset
- jakamistalous; asukkaat voivat lainata, jakaa tai vuokrata tavaroita toisilleen omistamisen sijaan sekä tarjota apua, tukea ja osaamista toisilleen.
- asukaskävelyt; asukkaat ja kunnan vastuuhenkilöt tutustuvat asuinalueisiin ja elinympäristöihin ja kirjaavat havaintoja. Asukkaat kertovat näkemyksiään mahdollisista muutostarpeista.

Lappajärven kunnan osallisuusohjelma on liitteenä 1.

Sivistysjohtaja:

Hyvinvointivaliokunta lausuu osallisuusohjelmasta seuraavaa:

- Kunnan nettisivuihin ja some-kanaviin pitää panostaa ja välittää oikeaa ja oikea-aikaista tietoa

- Erilaiset kunnan järjestämät kuntalaisraadit, kumppanuuspöydät ja uutena asukaskävelyt ovat kuntalaisten keskuudessa suosittuja osallistumisen tapoja.
- Kunnassa voidaan kehittää kyselyn pohjalta uusia osallisuuden tapoja tai aktivoida vanhoja (esim. kyläillat)
- Kuntastrategian valmistelussa on otettava kuntalaiset aktiivisesti mukaan.

Hyvinvointivaliokunta hyväksyy osaltaan osallisuusohjelman ja esittää sen hyväksymistä kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle sen jälkeen kun se on käsitelty muissa valiokunnissa.

Päätös:

Hyväksyttiin. Osallistumisohjelmaan lisätään kesäasukkaiden osallistuminen ja kuuleminen.

Tästä päätöksestä antaa lisätietoja sivistysjohtaja Tarja Puro puh. 044-3699 221 tai 06-2412 5120.

Kehvk 06.04.2022 § 16

Kj

Kehitysvaliokunta käy keskustelun osallisuusohjelmasta ja tekee siihen tarvittaessa lisäyksiä.

Päätös

Kehitysvaliokunta hyväksyi omalta osaltaan osallisuusohjelman.

Keijo Lamminen saapui klo 17:08 tämän §:n käsittelyn aikana.